

Министерство за финансии – Управа за финансиско разузнавање

Предмет :Забелешки по нацрт Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Почитувани ,

Со овој допис ги истакнуваме нашите забелешки и сугестии во однос на одредени одредби од нацрт Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам .

1. Друштвата за осигурување на живот во рамките на своето портфолио на продукти нудат и продукти на осигурување на живот, каде осигурен случај претставува исклучиво настанувањето на смрт на осигуреникот, односно се работи за продукти за осигурување без штеден односно инвестициски дел .

Од причина што наведените продукти не содржат штеден/инвестициски дел, ниту пак содржат можност за поврат на уплатената премија или пак можност за откуп на договорот за осигурување, сметаме дека кај истите не постои ризик од спречување на перење на пари или финансирање на тероризам, и за истите непотребно е применување на мерките од наведениот закон .

Конкретно би напоменале и би ги објасниле карактеристиките на 3 типа на продукти кои во нашето друштво покриваат само осигурен случај смрт на осигуреникот :

- a. Ризико – Осигурување на живот во случај на смрт на осигуреникот . Договорувачот склучува договор за осигурување на живот со фиксна осигурена сума во случај на смрт на осигуреникот. Во случај на смрт на осигуреникот, лицата наведени како корисниците во договорот за осигурување имаат право на надомест. Доколку во периодот на осигурување не настане осигурениот случај – смрт, договорувачот/осигуреникот или корисниците немаат право на поврат на премијата, како и доколку договорувачот го прекине договорот за осигурување истиот нема право на поврат на уплатената премија .
- b. Ризико кредит – Осигурување на живот на кредитокорисник . Се работи за осигурителен продукт каде договорувачот склучува договор за осигурување на живот со опаѓачка осигурена сума, која се исплаќа во случај на настанување на осигурен случај – смрт на осигуреникот . Наведениот продукт се нуди од страна на банките во случај на подигнување на кредит, со тоа што во случај на настанување на осигурениот случај – смрт, друштвото за осигурување на живот во име на осигуреникот го исплаќа остатокот на кредит кон банката која го издала кредитот .

Во текот на 2020 година, согласно податоците на Агенцијата за супервизија на осигурување, склучени се вкупно 21.862 договори за осигурување на живот од

страна на друштвата за осигурување на живот, од кои дури 15.427 договори (околу 70 %) се однесуваат на овој тип на продукт.

- с. Колективно ризико осигурување за вработени во случај на смрт. Се работи за продукт кој заклучно до 31.12.2020 година е нуден од страна на друштвата за неживотно осигурување, кои согласно предметниот закон не претставуваат финансиски субјекти, и следствено на тоа не применуваат мерки кои произлегуваат од истоимениот закон . Се работи за колективно осигурување на вработени во случај на смрт (најчесто се работи за месечни премии од 100-200 денари по осигуреник), каде во рамките на една полиса како осигуреници се јавуваат и по неколку стотици, односно илјадници осигуреници вработени кај договорувачот на осигурувањето . Истовремено, друштвата за осигурување на неживот и во овој момент го нудат овој продукт за осигурување на живот со покритие – смрт од незгода, каде истите не применуваат мерки за спречување на перење, што доведува до забуна на пазарот на осигурување .

Согласно горенаведеното нашиот предлог е друштвата за осигурување на живот, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување, да ги применуваат мерките и обврските од предметниот закон за продуктите кои содржат штедна или инвестициска компонента .

За таа цел , предлагаме две опции за корекција на законските одредби и тоа :

I. Промена на член 2, точка 9 алинеја в) и истата да гласи :

в) друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурувањето, кога вршат работи на осигурување на живот за продукти со штедна или инвестициска компонента, односно вршат работи на застапување или посредување во осигурувањето при склучување на договори за осигурување на живот со штедна или инвестициска компонента;

II. Или пак дополнување на член 14 со нов став 4 кој ќе гласи :

4. Друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето не се обврзани да ги спроведуваат мерките од член 15 на овој закон во врска со продуктите за осигурување на живот кои не содржат штедна или инвестициска компонента;

Во насока на истото, предлагаме да се направи и измена на член 64 став 5 алинеја 1 и 2 и истите да гласат :

- *за склучени полиси за осигурување живот со уплата на премија по полиси за осигурување на живот во износ еднаков или поголем од 15.000 евра и исплата по основ на откуп, заем или доживување еднаква или поголема од 15.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот кога е склучена полисата за осигурување, односно на денот кога се врши исплатата, освен договорите за осигурување на живот кои не содржат штедна или инвестициска компонента и*

за склучени полиси за осигурување живот од страна на носител на јавна функција, без оглед на вредноста на премијата или осигурената сума, освен договорите за осигурување на живот кои не содржат штедна или инвестициска компонента

2. Под поимот трансакција во осигурителната дејност се подразбира уплата на премија и исплата на осигурена сума при доживување, исплата на заем и откуп на договорот за осигурување на живот.

Согласно истото, предлагаме член 2 точка 13 да се измени и да гласи :

“Трансакција“ е уплата и/или исплата на готовина, уплата (прием) и исплата на депозит, размена на валути како и виртуелни средства, пренос на средства и виртуелни средства, склучување договори, набавка и купопродажба на стоки и услуги, продажба или отстапување на основачки вложувања, купопродажба или отстапувања на акции или удели, регистрација на хартии од вредност или пренос на хартии од вредност или друг имот, или уплата на премија за осигурување на живот за продукт со штедна или инвестициона компонента или исплата на осигурена сума при доживување, исплата на заем или откуп на договор за осигурување на живот и друга активност која ја вршат субјектите согласно со законските овластувања

3. Во однос на дополнувањето на содржината на Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам во однос на постојната верзија со член 12 став 1 алинеја 14, предлагаме истата да се избрише .

Горенаведеното е од причина што подоцна во нацрт законското решение не е разработено за каква процедура се работи, дали истата е потребно да се превземе при процесот за сите вработувања или пак само за вработувањето на овластеното лице/неговиот заменик/членовите на одборот, ниту пак е објаснето какви високи стандарди треба да обезбедат субјектите .

Согласно истото, предлагаме да се избрише член 12 став 1 алинеја 14 која гласи :

- скрининг процедури со цел да се обезбедат високи стандарди при вработување;

4. Во поглед на обврската за обезбедување дека податоците на постојните клиенти се важечки и ажурирани, предлагаме да се додаде одредба согласно која компаниите за осигурување за осигурување на живот ќе бидат обврзани да обезбедат податоци и документи, како и да извршат анализа на односот со клиентот во моментот кога тој контактира со компанијата со цел за извршување на одредено право од полисата (исплата на штета, откуп и слично) .

Горенаведеното е од причина што во многу случаи, по склучувањето на договорите за осигурување, клиентите не стапуваат во контакт со друштвото за осигурување, а од друга страна осигурителните друштва немаат законска можност да го раскинат договорот за осигурување на живот доколку клиентите не достават свои ажурирани податоци.

Во однос на високоризичните клиенти, предлагаме обврската на Друштвата за осигурување на живот да биде еднаш годишно да преземат активности за ажурирање на податоците за истите клиенти .

Сметаме дека целите на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам ќе се остварат доколку се врши анализа во моментот кога клиентот остварува некое право од полисата за осигурување на живот, со дополнително за високоризичните клиенти, за кои друштвата за осигурување на живо би имале обврска истите да ги известат за потребата на ажурирање на своите податоци .

Согласно истото, предлагаме член 15 став 1 точка д) да се дополни со алинеја 3 и 4 кои ќе гласат :

- *Во работите поврзани со осигурување на живот, осигурувањето дека документите и податоците обезбедени во рамките на анализата на клиентот се важечки, ажурирани и релевантни се врши при извршувањето на правата кои произлегуваат од договорот за осигурување на живот (исплата на штета, откуп и слично)*
- *Во работите поврзани со осигурување на живот, друштвата за осигурување на живот за клиентите со висок ризик се должни најмалку еднаш годишно да преземат активности за ажурирање на податоците .*

5. Во поглед на исклучоците на идентификацијата на вистинскиот сопственик, сметаме дека е потребно исклучокот да се прошири и на вистинските сопственици на клиентот, односно предлагаме член 27 да гласи :

Субјектот не мора да го идентификува и потврди идентитетот на вистинскиот сопственик доколку клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот, е правно лице чии хартии од вредност котираат на домашна или странска берза на хартии од вредност од држави кои ги исполнуваат меѓународните стандарди за спречување на перење пари и финансирање на тероризам или податоците за вистинските сопственици се транспарентни и јавно достапни.

6. Во поглед на пристапот до податоците во регистарот за вистински сопственици, имајќи во предвид дека со член 19 точка 2 од законот е предвидена должност за проверка на податоците во регистарот од страна на субјектите , предлагаме субјектите од законот да бидат вклучени помеѓу субјектите кои ќе имаат пристап до истите без надомест .

Согласно истото, предлагаме член 33 став 2 да се измени и да гласи :

- Надлежните органи од ставот (1) точките 1), 2), 3) и 4) од овој член можат сите податоци содржани во регистарот и без надомест, навремено да ги обезбедуваат како и да ги проследат до надлежните органи и единиците за финансиско разузнавање на други земји во согласност со своите надлежности утврдени со закон.

Исто така , предлагаме да се избрише член 33 став 3 кој гласи :

(3)Субјектите од ставот (1) точката 4) од овој член можат сите податоци содржани во регистарот навремено да ги обезбедуваат во форма на информација и се издаваат со надомест согласно со тарифата на администраторот на регистарот.

7. Во однос на засилената анализа на клиентот, односно мерките кои е потребно да се применат од страна на субјектите, предлагаме да се задржи постојната дефиниција,

согласно која обврската на субјектите беше да се преземе *една или повеќе* од таксативно набројаните мерки за засилена анализа на клиентите .

Имајќи во предвид дека предложената измена би влијаела и на договорите склучени со постојните клиенти за кои е утврден висок ризик и за кои субјектите веќе превземаат една или повеќе од утврдените мерки за засилена анализа, изменувањето на соодветниот член би предизвикал потешкотии при негова имплементација кај наведените веќе склучени договори и деловни односи .

Согласно истото, предлагаме член 39 став 1 да се измени и да гласи :

(1) Во случаите кога постои висок ризик и средно-висок ризик од перење пари или финансирање тероризам, утврден во согласност со членот 11 од овој закон или врз основа на национална проценка на ризик од овој закон или во случај на сомневање за перење пари и/или финансирање тероризам, освен во случаите пропишани со членовите 40, 41, 42, 43, 44 и 45 од овој закон, субјектот е должен да преземе една или повеќе од следните мерки за засилена анализа на клиентот за соодветно управување со ризик:

8. Во член 42, став 3 предлагаме зборот “премијата” да се измени со зборовите “осигурената сума”, од причина што исплатата која ја вршат друштвата за осигурување на живот кон осигурениците претставува исплата на осигурена сума .

Согласно истото, предлагаме член 42 став 3 да се измени и да гласи :

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член, субјектот е должен да го извести високото раководство пред исплатата на осигурената сума од полисата на осигурување и детално да го разгледа и утврди целокупниот деловен однос со клиентот.

9. Имајќи во предвид дека согласно член 42 став 1 точка а), субјектите се должни да воспостават системи за управување со ризик за да утврдат дали клиентот или вистинскиот сопственик е носител на јавна функција, сметаме дека треба да се додаде ставот од постојниот закон согласно кој Комисијата за спречување на корупција треба да изготви и води ажурирана листа на лицата државјани на Република С.Македонија кои се носители на јавна функција .

Согласно истото, предлагаме член 42 да се дополни со нов став 7 и истиот да гласи :

(7) Комисијата за спречување на корупција треба да изготви и води ажурирана листа на овие лица државјани на Република Македонија.

10. Во однос на прекршочните одредби, би сакале да истакнеме дека друштвата за осигурување на живот согласно член 470 точка 10 од ЗТД се распоредуваат како големи трговци, без разлика на остварениот приход .

Согласно истото, од причина што постои огромна разлика помеѓу финансиската моќна друштвата за осигурување на живот и останатите финансиски институции (за 2019 година сите друштва за осигурување на живот имаат вкупна добивка во износ од 1,6 милиони евра, додека пак заклучно со 30.09.2020 година банкарскиот сектор има забележано добивка од

работењето во износ од 96 милиони евра), сметаме дека поправично е одмерувањето на глобите е потребно да се врши согласно приходите на финансиските субјекти .

Согласно горенаведеното, нашиот предлог е глобата да биде дефинирана за големите трговци на следниот начин :

- Член 186, глобата за големите трговци да изнесува од 0,2 % до 0,4% од остварениот приход на субјектот во претходната година
- Член 187, глобата за големите трговци да изнесува од 0,1% до 0,15% од остварениот приход на субјектот во претходната година
- Член 188, глобата за големите трговци да изнесува од 0,03% до 0,05 % од остварениот приход на субјектот во претходната година

Со почит,
УНИКА ЛАЈФ АД Скопје
Генерален директор
Александра Шкемби Антовска
